

1973

FM/3 971

1880:1

AZ OLVASÓ FIGYELMÉBE!

FELVÉTELEINKNÉL A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMBAN TALÁLT HIÁNYOSSÁGOKAT AZ ALÁBBIAK SZERINT JELÖLTÜK

AZ EREDETI NEHEZEN OLVASHATÓ, A NYOMÁS ELMOSÓDOTT, A HÁT-OLDAL NYOMÁSA ÁTÜT, AZ OLDALT RESTAURÁLTÁK, EZÉRT A SZÖVEG HALVÁNYABB. AZ EREDETI SÉRÜLÉSE MIATT A SZÖVEG HIÁNYOS

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMON TINTÁVAL V. GRAFITTAL ALÁHUZÁSOK, BEJEGYZÉSEK, FOLTOK TALÁLHATÓK

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM SZINES

AZ EZT KÖVETŐ FELVÉTELEN RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÁST ADUNK A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM TARTALMÁRÓL, A HIÁNYOKRÓL ÉS AZ ABBAN ELŐFORDULÓ CSONKASÁGOKRÓL, SÉRÜLÉSEKRŐL

SZENTESI LAP

1880. (10.évf.). jan.4.-dec. 26. 1-52.szám.

Rendk. mell.: 3 db; 22., 36., 38.számhoz.

Hiány: 23.szám.

Csonka: 30.sz. 1-2.lap, 31.sz. 34.sz. 1-2.lap, 35.sz.
2-4.lap, 36.sz. 3-4.lap, 37.sz. 1-2.lap, 38.sz. 40.sz.
41.sz. 3-4.lap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

MEGJELEN
minden vasárnap.

E lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzügyi részét pedig a kiadó-hivatalhoz küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU HETIKÖZLÖNY.

HIRDETÉSI ÁRAK:
8 hasábos petitorért egy széri hirdetésnél 18 kr., 1 hasábosért 12 kr., 1 hasábosért 6 kr. számítatik.

NYILTTÉR
minden egyes sora 15 kr.

BÉLYEGDIJ
minden beiktatásnál 30 kr

Bérmentellen levelek nem fogadtatnak el.

Előfizetési fölhívás

„SZENTESI LAP”

X-ik évfolyamának I-ső évfolyamára.

Midőn az új év küszöbén lapunk szives előfizetőit előfizetésük megújítására, s lapunknak minél szélesebb körben terjesztésére kérjük föl, nem teszünk nagy hangú ígéretek, hanem egyszerűen hivatkozunk a hátunk megett levő 3 és fél évre, mely alatt lapunk iránya nem változott. Programmunk volt folytonosan „függetlenség, szabad szó kimondás föl és le egyiránt”, s e tekintetben nem jelent meg lapunkban egyetlen cikk, mely e programnak ne lett volna hű kifejezője. — Ezen irányhoz jövőre is hűk maradunk, s emellett igyekezni fogunk, hogy lapunk minden száma gondosan és tartalmasan legyen össze állítva.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 .
Negyedévre . . . 1 .

1880.

Az a szám, melyet cikkünk homlokára irunk, az idők végtelenjében egy vonást, ami emberi számításunkban a beköszöntött új évet, egy huszszu évet jelent, melynek küszöbére léptünk.

Egy év van ismét hátunk megett. Megyénk egy részére örökké szomorú emlékü, s városunkra nézve is csaknem végzeteljes év.

Borongó lélekkel tekintünk hátra. Az elmúlt évből sem a köz, sem magán életünkben nem visszünk valami sok örömetest a jövő elé.

A múlt évi vész városunk minden anyagi erejét igénybe vette, s jövő biztonságunk iránti intézkedések különösen anyagilag lehetetlenné tették városunk közérdekének más irányu fejlesztését. S fájdalom, magán életünk még szigorubb, még meddőbb képet mutat. Szűk termésű, inséget szülő év volt az elmúlt, szegényebbek vagyunk, mint az előtt egy évvel voltunk.

A gazda, ki a remélt jótermés feleslegéből adósságai törlesztésére, jövedelmeinek fokozása céljából, gazdasági befektetésekre számított, nem aratott saját szükségére elég kenyeret és kölcsönzött pénzen vett vető magot, hogy földje paragon ne maradjon. S ha a gazda nem arat annyit, hogy fölöslege maradjon, az iparos műhelye csendes, a kereskedő boltja üres, s a szűkség út tanyát mindenütt. Az új év azonban reményt ébreszt keblünkben, biztat benünket és hisszük, hogy az 1880 áldást hoz ránk. Így volt ez ezelőtt egy évvel, így lesz mindenha. Bizunk remélünk, hisszük.

Adja az ég, hogy olvasóinknak a múlt évben meghiusult vágyát, reményét a jövő valótsa, hogy az 1880 iránt ne hiába bizzunk, reméljünk és higyjünk. — S legyen közéletünkre és áldásosabb, jövőre kiható üdvös intézkedésekben gazdagabb ez év.

Közérdeki szempontból van mit valótsni a jövőnek. A pénz évtizedek óta nem volt olcsóbb mint ma, munkás is van elég, kik olcsó napszám mellett szivesen dolgoznak. — Ez az idő a legalkalmasabb volna vasut létesítésére.

Kamat garancia mellett kerülnek társulatok melyek vasutat építenek városunknak. — Az általunk biztosítandó kamat garanciát nálunk bizton földözi a vasuti forgalom, s nekünk egy krajcárunkba se kerül és lesz vasutunk, mely egyedül eszköze városunk fölvirágzásának. Hiszszük, hogy az 1880 ezen eszme iránt is háladatosabb lesz, mint a múlt volt.

Az ártérfejlés kérdésének megoldásában mi városunk és határunk védbiztonságát keressük és látjuk. Ez az ügy már negyedik éve

foglalkoztatja a tár-sulatot, talán ezt sem visszük a jövő évre át hátralékul.

Innen onnan két éve már, hogy a közigazgatási bizottság a Széchenyi utnak kongó téglával leendő kiköveztetését határozta el.

Ezen megyei érdekű határozat végrehajtása nagyfontossága városunkra, rajta leszünk, hogy ez évet, ez ügy a múlt év módjára ne heverje végig a megyén senki által nem háborgatott porlepte akták között.

Megyénk székház ügyének végrehajtása már foganatban van. A jó közigazgatás föltétele is maga is követeli, hogy ezen ügy az eddig kifejtett irányban vég megoldást érjen. S most már bizton hihetjük, hogy 1880-ban a szentesi megyeház fundamentoma le lesz téve. Jó lesz ezzel kapcsolatban egy új városháza építéséről is gondolkoznunk; mert a diszes megyeszékház mellett és előtt azok a minden építkezési rend nélkül össze vissza épített apró disztelen épületek nem maradhatnak.

Ha Szentés első városa a megyének, ezen a téren nem maradhat leghátul.

A mindsenti szorulat eltávolítása tárgyában kelt, megyénk és városunk léteire nézve egyaránt nagy horderejű miniszteri rendelet a múlt év vivmányával tekinthető. — Ezen rendelet üdvössége azonban nem abban van, hogy a megye törvényes ohajtása a miniszter által sanctionáltatott, hanem abban, hogy ez érdekeink által követelt gyorsasággal végrehajtsák. — Ennek ezen évben meg kell történi a rendelet szerint. — Ez egy oly aktusa lesz megyei közéletünknek, mely magában véve örökemléküvé teszi ránk nézve az 1880-ik évet.

Évek óta beszéltünk a Haris Dobray-féle főútcán végig vonuló ároknak, közrendészeti, közegészségi és köztisztasági szempontból oly égetően szükséges beoltoztatásáról.

Városunk közgyűlése elismerte ennek szükségét, s határozattá emelte a régi ohajtást. Ez év feladata lesz ennek végrehajtása. — Ezt talán követni fogja a piacnak végleges rendezése is.

TÁRCA.

A cigány vajda leánya.

— ELBESZÉLÉS. —

Irta: S. F.

II.

A cigány sereg, mely Körtyvélyes falvát az onnan kitararodott rákok után megrabolta, öt családból és az öt családban tizenhét tagból állt. Az öt család két külön törzsből eredt. Az egyik törzs családnéve volt Rásai, a másiké Gazsi. A Gazsi család csak három tagból, az öreg Gazsiné, ennek fia és menyéből állt. Gyermeke nem volt e családban, s ez igen bántotta Gazsi Gyurkát, kivált ha a Rásai családok sátra előtt a minden évben szaporodó purdékot futkosni és cigány kereket hányni látta. M. j. megrepedt a szíve, hogy ezek közül csak egyet is magáénak nem mondhatott, és sokszor panaszkodott, hogy benne kivéz a Gazsi familia, melyből annyi híres vajda került ki.

A vén Gazsiné fia nő életének ezen meddőségét határozottan annak tulajdonítá, hogy Gazsi Gyurka egyszer megütötte apját s ez megátkozá, azt mondá, hogy: „vess el gyermekek nélkül.”

Gazsi Gyurka maga is azt hitte, hogy apja átka fogta meg, s azért feleségével, ki a Rásai családból való volt, békében élt és ennek a meddő társas élet miatt soha nem tett szemrehányást.

Pálossy Ilonkát a vén Gazsiné vitte magával Bogdanovichné házából, s midőn a sátorba ért vele a síró leánykát menyé kezébe adá, „nesze ezt loptam nektek.”

A fiatal Gazsiné, mintha csak sajátja lett volna, örömmel szorítá a gyermeket keblére. Gazsi Gyurka, ki néhány perccel később érkezett meg a sátorhoz, szintén örült a leánykának, kinek különben is fekete szemé és fekete haja volt.

— „A Débla vigyén el, há nem hásonlit hozzád,” mondá a cigány feleségének örömmel.

Gazsiné azonban nem csak Pálossy Ilonkát hozta el Bogdanovichné házából, hanem sok értékes ruhát és egy, a rákok által föltört szokrény fenekén az iratok alatt talált zacskó arany pénzt.

Gazsi Gyurka egy nagyot ugrott örömeiben, midőn anyja a pénzt kezébe adta. Az örömet azonban hirtelen elpalástolta, s az aranyat a szekér egy biztos helyére dugta el, nohogy a Rásai családok valamely tagja észre vegye e ritka szerencsét és az aranyakból részt követeljen magának.

Midőn a Rásaiak is előkerültek a faluból, a cigányok mint már mondtuk, szedték vették sátorfájokat és másfelé fordították szekerek rudját.

III.

A forradalom után Gazsi Gyurka Gálos községében telepedett le családjával együtt. A család állt Gazsi Gyurka felesége és egy két éves szép formájú barna leánykából, ki nem volt más mint Pálossy leánya. A vén Gazsiné a forradalom alatt meghalt.

Gazsi Gyurka lóval kereskedett, „lókupec” volt mint azon tájon nevezik. A véletlenül odavetődött, seuki által nem ismert, kezdetben rongyos Gazsi Gyurka senkinek nem tűnt föl az első, második évben a faluban. Később azonban, midőn a falu végéről a falu közepére ment lakni, s itt csaknem templom nagysága házat csináltatott magának, földet vett, s a vásáron a legszebb lovakból 80, 100 at is, össze vásárolt egy szerre, amely mértékben költött figyelmet épen oly mértékben nőtt a tekintélye a faluban. Mindkét pap, jegyző, bíró, és a tanítók megfordultak házában, nemcsak, de 61-ben, a rövid alkotmány alatt, a nép Gazsit a falu birájának választá meg, és pedig egyhangulag.

Gazsi György, mert ez időben már senki sen hitta Gyurkának, nem utasítá vissza a nép bizalmát, elfogadta a bírói tisztelet, s míg az alkotmány tartott, viselte is azt. S mivel biráskodási ideje alatt több cigány családot telepített le a faluban, s azokat segítette, istápolta, a nép olnevezte „cigány vajdá”-nak.

IV.

Pálossy kegyelem utján 1865 ben kiszabadult a börtönből.

Gálos községe nagyszerű tüntetéssel készült fogadni egykori földes urát s a hazajért oly dicsően küzdött s e miatt oly hosszas börtönt szenvedett honfit.

Pálossy 1865. júl. 25 én érkezett meg Gálosra. A falu már napokkal elébb nagyban készült a fogadtatásra. A katolikus és ref. lelkész vezetése alatt a falu ifja, örege, kocsin, gyalog, lóháton, ki miként tehetta egészen a szomszéd községek Péterdházának határáig elmentek Pálossy elé.

Gazsi György maga megajánlotta, hogy a négy legszebb lovát fogja be és maga hajt az előtte még ismeretlen; de a nép által nagy mértékben dicsőített nagyságos ur elé. Így is volt. Gálos község határáig a maga fogatán jött Pálossy; de itt Gálos község lakóinak egyetverő óljenci között fogadta tiszteletes Gerendai Márton uram, s azután át kellett neki ülni Gazsi György fogatára.

Gazsi György tisztelete jelölül maga hajtotta a lovakat.

A falu assáldtól a kastélyig virággal volt meghintve az út.

A falu szélén 12 fehérbe öltözött leány várakozott Pálossyra. A tizenkét lány közt, egy kiváló, mondhatni ifjúkori jelenség volt, Gazsi György leánya, a „szép Boriska,” mint a faluban hitták.

Gazsi Boriska közép magas, kissé deli testalkattal, de karcsu derékkel bírt; a pihegő hófehér mell, melyet csak félig takart a magyar ingvál, a művészi-leg arányos, jó lelket sugárzó arccal elbűvölőleg hatott a nézőre. — Ki azt a képet látta egyszer, nem feledhette el soha. Nagy fekete szemével ábrándozva méltázott el. Dus hajzata arany hajjakkal volt leszorítva s gyűrűbe szodve omolt háta közepéig s szemvákítólag ragyogott a napnak rajta megtörő sugaraitól. Arányos picit lábain fehér atlasz cipő volt, s ha lépett, könnyű ruganyos mozdulatai csak kiemelték teste kellemét. Kezében egy kisbukét virágot s két karján egy koszort tartott.

Szóval van mi vár ez új évre, a szükséges közintézkedések egész sorozata, melyekről már egy évvel ezelőt mint hátralékról, mint a jövő teendőről beszéltünk.

Mi remélünk és bízunk.

Adja Isten, hogy a szűr, melyet cikkünk homlokára írunk, mindnyájunknak valósítsa iránta téphit hitünket és reményünket.

Mondjuk meg az igazat.

(Válasz Szathmári Eds urnak.)

Egész cikksorozatot kellene írunk, ha mindent, mi társas életünk összhangját egy és más irányban zavarja, s ma egyöknök és holnap másoknak nyújt és nyújthat alkalmat muló panaszra, sorba vennék s ezeknek orvoslási módját rendszeresen tárgyalni akarnánk; ezt tenni azonban bármily háladatos legyen is e tárgy, a jelen alkalomból sem illőnek, sem opportunusnak nem tartjuk. Részletes bírálatot tehát szívtal nem fogunk írni társas életünk felett; szoritkozunk egyenesen Sz. ur közleményének tárgyára, mely szerint társas életünk betegsége, az intelligens és gazdaközönségnek a közügy iránt minden nap inkább föltűnő közönyössége onnan datálódik, hogy lapunk által is támogatott egy bizonyos fegyelmezett párt az intelligens és gazdaközönséget minden jóravaló közéleti törekvésben leszavazza. Ezen állapotnak ellensúlyozása céljából van szükség, tehát egy teljesen pártatlan új helyi lapra.

Pártalakásra, lapra, közleményünk elő részében elmondtuk véleményünket. S azok után amiket elmondunk, nem akarjuk rész-színben festeni köz és társas életünket. Nem bizonyítgatjuk, hogy többször meg nem történt volna, hogy egyes életrevaló eszme az értelmiség minden erőlködése dacára is elejtett vagy nem ritkán helytelen irányban döntött el képviselő-testületünk s egyeletünk azon tagjaiból alakult többsége által, mely a tudás gyümölesébe még nem eléggé vásta fogát és így nem képes a leghelyesebb ut megválasztására. Ily esetek fűdalom többször ismétlődnek közéletünkben. S miután ez többször így van, nem találunk abban semmi meglepőt, ha egy művelt embernek fáj és panaszra fakad, midőn látja, hogy a téves fölfogástól vezérelt többség által sokszor a legjobb eszme elejtetik és általában hátráltatik az értelmiség a leghelyesebb irányu közéleti törekvésében.

Tagadhatatlan, hogy ezek létező bajok, melyek miatt a panasz nem ritkán méltó és jogos. Ki merné azonban Sz. uron kívül állítani, hogy ezek csak egy fegyelmezett párt pártserű törekvésének s azon fanatizmusnak lennének

kifolyásai, hogy a kérdéses közlemény értelmében számított néposztályra az értelem és fölfogás mellett különös esáberővel bírna Sz. ur által „urak pártjának nevezett értelmiséget köz-célú törekvéseiben gátolni és leszavazni.

Sz. ur a fegyelmezett párt alatt a helybeli 48-as pártot érti, mely szerinte párt érdekeinek ejti áldozatul a város és megye minden jó ügyét, s örökös győzelme által a közügy iránt indolenssé tette a helybeli intelligens osztályt és a gazda közönséget. De hiszen uraim! a komoly igazat megvalva, ez a 48-as párt pártserűleg, egyértelműtől vezéreltetve csakis országos képviselő választásra tömörül, és ezen innen és túl megszűnik párt lenni, ugy annyira, hogy esetekre tudnánk hivatkozni, mikor nagy és vitalis kérdésben a 48-as párt ott volt ahol Sz. ur és Sz. ur ott volt ahol a 48-as párt, s azután nézzük be közgyűlésünkbe, azokat az országos politikai elvet illetőleg egy huron pendülő embereket a városi és megyei közkérdéseknél érzélem és fölfogás szerint csoportokra osztva egymás ellen látjuk küzdeni. Hogy élénk emlékezetbe juttassunk egy jelentékenyebb esetet, itt volt legközelebb a szentesi ref. papválasztás, az a politikai tekintetben egy eszméért lelkesülő, egy név mellett tömörülő párt két részre szakadt, s bizalom szerint külön nevek zászlaja alatt csoportosulva küzdött egymás ellen!

Hiszzen ez csak nem pártfegyelm.

S azután ami azt az „urak pártja“ elleni képzelte küzdelmet illeti, hát az igazat megvallva uraim! Magyarországon csak igen kevés várost találunk, hol az osztály különbség tudata által szült választalak a közmegelegedés, társadalmi egyetértés, egymás iránti bizalom, és tisztelet által inkább el volnának enyésztetve mint nálunk, hol a nép az intelligens osztálynak őszintebb tisztelője, becsülője volna mint nálunk, hol a nép inkább hallgatna rá, és szívesebben bízna az intelligens emberben mint városunkban.

Még azokat is mindegyre támogatja és kitünteti bizalmával, kik azzal már többször visszaéltek.

Midőn az itt elmondottakban röviden össze vontuk véleményünket Sz. ur közleményében közéleti bajaink forrásául föltüntetett fegyelmezett párttról, s ennek magatartásáról közügyeinkkel szemben, mely Sz. urat kivéve az intelligens osztályból, aligha idegeníthetett és idegenített el valakit közügyeinktől, nem hagyhatjuk egy futó szó nélkül a közlemény szerint közügyeink iránt indolenssé lett gazda közönséget. Hogy mely gazda közönséget ért a közlemény; azt nem tudjuk; mert egy városunk lakosainak, miut a képviselő testületnek legalább $\frac{2}{10}$ -ed része földbirtokos, tehát gazdákból áll és ezen számaránynál fogva, legyen jó,

avagy rossz, amit városunk lakossága és képviselő testülete köz és társadalmi uton tesz, ezt mind a közlemény szerint indolenssé tett gazdaközönség teszi. Nem hihetjük, hogy Sz. ur közleménye ezen gazdaközönséget érte, s hogy ezeken kívül csak egyes gazda emberek lehetnek, s nem gazda közönség, az magától értetődik.

Ezekkel azonban korán sem akarjuk megújítani azon véleményünket, hogy itt csak egyesek és nem intelligens és gazda közönséggel van dolgunk. s nem mondjuk, hogy társas és közéletünk a legjobb, nem kell érte tenni semmit. Kell tenni, tegyünk! A módok megválasztásában azonban óvatosak legyünk, nehogy ártsunk akkor, mikor tenni akarunk.

Jeleztük, hogy a dolgok kellő ismeretének hiánya miatt; sokszor a legjobb ügy is elesik és elejtetik azok által, kik jó részben vakon mennek mások után. — Ez baj, de oly baj, melynek egyedüli biztos gyógyszer értelmiségünk birtokában van. Privát kényelmünkben fel kell áldoznunk egy pár órát. Minden fontosabb ügyet előleges értekezlet tárgyává kell tennünk, egymást fölvilágosítjuk, meggyőzzük bizonyos dolgoknak előnyéről, hátrányáról. S itt az intelligens emberek kell elől menni, lelkesültséget érdeklődést tanúsítani, hogy azután érdeklődést lelkesültséget költeni képesek legyenek. Népünkben még nem hit ki az érdeklődés, lelke fogékony a kapacitálás iránt, a munka nem lesz háladatlán. S azok kik most — mert nem is mutatják magokat akkor, mikor szólni, tenni, kellene — panaszkodnak leszavazásról, rövid időn tapasztalni fogják, hogy szavuk döntő súlyjal bír a közönség előtt. — Nem akarunk szemrehányást tenni érte; de ma nagy divat, hogy az bírálja legkeserűbben a közintézkedéseket, kinek bár joga volna hozzá, el sem megy oda, hol módjában volna nézetét, véleményét kifejteni. Azután lapunk sínes senki előtt elzárva, hogy benne eszméket pendítsenek meg azok, kik ma meddségről beszélnek.

Ne urak és gazdákról, hanem édes mindnyájunkról beszéljünk együtt az egyetértés iránt.

És ne csak szóljunk, szapuljunk, beszéljünk bíralgassunk, hanem tegyünk hasunk minden irányban s akkor társas és közéletünk javulni városunk pedig boldogulni fog! *Sima Ferenc,*

Világ folyása.

Említettük egy időben, hogy a nagy német „central-parlamentben“ Bismarck herceg a vámtarifa érdekében egy oly törvény hozását vitta ki addigi — pártja, a liberális párt ellenében, mely a nyers termény kiszolgáltató országokra

Midőn Pálóssy és kísérete a falu széléhez ért, Boriska II társa előn a kocsihoz lépett s néhány szóból álló beszéddel üdvözölte az ünnepelet, majd a kocsiba Pálóssy lábához veté a két koszorút, a kezében tartott bokréta pedig elfogadásra nyujtá.

Pálóssy elvette a virágot és látszott egész lényén, hogy meg volt lepve e jelenet által. A többi leányok is virágot szortak kocsijába.

— Kicsoda ön gyönyörű gyermek? kérdő Pálóssy Boriskától.

Gazsi Boriska vagyok, felelt a leány és hűheher arcát halvány pír futá el.

(Folyt. köv.)

Szentes lelkipásztorai.

Midőn az 1550 ik év táján, az ország egyik leg-gazdagabb főnemésének s Gyula várkapitányának Mágoesi Gáspárnak felesége Mácsai Eulaha a Körös — Maros — Tisza közötti részen a protestáns hitet terjeszté s terjeszté, Szentes egyike volt azon helyeknek, mely az új hitet készséggel fogadta el.

Nem lenne érdektelen tudni, hogy ezen idő óta kik voltak Szentes lelkipásztorai, annál is inkább, mivel két évszázadon keresztül nem volt e helyen egyéb felekezet, mint kik előbb Luther, s később Kalvin tanát követték. De a ránk visszamaradt följegyzések hiányos volta habár meg is foszt bennünket azon szerencsétől, hogy e lelkipásztorokat, a miat egymás után következtek följegyezhesük, mindazon által följegyezzük itt mind azt, mit e tárgyban több helyen szétszórva találtunk.

Szentesi papként találjuk följegyezve az 1569-ik évből *Gerendási Balázst*, ki ezen év október 10-én II ik János magyar király és Erdély fejedelmének parancsára Nagyváradban tartott synoduson, David Ferenc és Blandrata György unitáriusok ellenében, 58 papársávi egyetemben, a szantháromság tanát védelmezte s az ott hozott határozatnak eként írta no vét alá: „Blasius Gerendási, Minister de Szentes.“

Ezen időben a következő városok és falvak tartoztak a Körös-Marosközi senioratushoz, melynek Szegedi Lőrinc békési pap volt seniora u. m: Békés, Makó, Makó-Vásárhely városok. Dántok, Tsatár, Gella, Óvod, Veszé, Vésztő, Tsaba, Ótsöd, Gyöv, Szent Márton, Szent András, Királyság, Kigyós, Halász-Telek, Fül-Doák, Batida, Doboz, Kamuth, Tartsa, Bál-Megyer, Szentes, Bőd, Mindszent falvak.

Csaknem egy évszázadon át való időből nincs nyom a szentesi lelkipásztorokról, mert csakis 1667-ik év nyujt adatot *Bütkösi Istvánról*, ki egyszersmind senior is volt, s ezen évben 10 ft. kegyes ádományt küldött az egyház megye pénztárába. Az ő idejében volt az, hogy török, tatár gyűlévész nép telepedett be Szentesre, s annyi galibát okoztak különösen a szép asszonyok miat, hogy mind Bütkösi, mind az előjáróság celszerűbbnek látta a Karcán át Sz. Ilona rétszigetsébe költöztetni át a lakosságot s csak vasárnaponként jönni át a templomba isteni tiszteletre. Hogy hány évet töltött itt, nem tudjuk, de annak már nyoma van, hogy 1675-ben Vásárhelyre ment át lelkipásztorának.

Nagy tudományra, ékes szólásra által híros papja volt a szentesieknek *Uj Laskói Lőrinc*, kit debreceni professzorságából hívtak meg, a hol is már 1661 ik esztendőről fogva tanított. A debreceni iskolából külföldi akademiákra ment ifjak előtt akéut méltatta egy külföldi tanár *Uj Laskóit*, — hogy ugymond — az oly tudományos férfiu, hogy minden tantárgyat bátran taníthatna.

Szentesen kevés ideig lakott, mivel a vásárhelyiek magokhoz hívták meg s itteni lelkipásztoraságának ideje alatt választott meg seniorrá.

Nem tudni mikor jött *Marosi István*, de az bizonyos, hogy késő öregsgéig itt szolgált, mignem annyira előregedett, hogy hivatalos teendőit sem folytathatta. Az egyház holtig való segélyt és lakást adott neki azon portán épült háznál, hol ma a két kántor lakása van.

Nehéz idők és nagy megpróbáltatások idejében volt papja a szentesieknek *Rozgonyi uram*, kinek még

kereszt nevét sem hagyta ránk a régi idő fukar keze. Az ő idejében futott át a lakosság Csongrádra a német zsoldos katonák fosztogatása és kegyetlenkedése következtében, hol is Vasasi nevű ráé kapitány udvarán tartotta Rozgonyi pap az isteni tiszteletet s tanítá írni, olvasni hűveinek gyermekeit.

Mind az előbbieknél többet tudunk már *Páti Miklósról* ki 1696 ik évben hívatott meg lelkipásztorrá a Nagy-körös. tanítósból.

Pátiról már volt szó e lap hasábjain, kinek eleto merő szenvedés és keserűség egymásutánjából állott.

1686-ik év october havában egy török tatár csapat által Bőd falva földulatott, a lakosság rabul huroltatott el. E sorsra jutott Páti is feleségével Turbóc Katalinnal és két fiával együtt. Pátit szülő városa Nagy-Körös váltotta ki fogásából s egyszersmind iskola mesterré alkalmazta. Miután feleségét és két fiát nem sikerült kiváltania, ennek következtében Szentesre újra nőült, de oly szerencsétlenül, hogy önmagáról megfelelőkéző felesége miatt s k keserűséget s általa meg nem érdemelt méltatlanságot kellett szenvednie. Szegény jó Pátitól első feleségét a török hárembe fosztá meg, második felesége pedig a feszlettség háremvé tette a paplakot s így fosztá meg férjét a szentesi lelkipásztoraságról. A köztük megöregedett, jó lelkű papára sok búne lett elnézve a papnéak, de midőn ezen alávaló nő, nemcsak magát, de férjének hűgát, Páti Katát is az erkölestelenség moosarába rántotta, akkor bár fájdalommal, de kegyesrűve volt az egyház föltagyni az élnézés türelmével. Huszonöt évi szolgálat után, 1719 ik évben költözött el a jó Páti Miklós a gyomai egyházba, de itt sem talált nyugalmat, és Vésztőre ment lelkipásztorának, hol még 1728 ik évben folytatta hivatalát.

Itt végezte be földi pályáját s eltemettetett a vésztői templom déni oldala melé, mely helyen ma a paplak áll.

(Folyt. köv.)

s ezek közt közvetlén Magyarország nyers termény kereskedelmére igen káros behatással volt. Megemlítettük az okokat is, hogy miért? Azért, mert a kereskedő egyáltalában nem számíthatott biztos alapra a vámtarifa miatt, miután Bismarck herceg által kiszemelt egy pár tanácsos épen akkor rugtathatta volna fel a vámtarifát, midőn legtöbb nyers termény volt szállítás alatt.

Ezen törvény behozatala ártott nekünk, de ártott egyszersmind magának Németországnak is, mert mint gyár ország s emellett olyan ország, melynek a szükségelt fogyasztásra soha elegendő gabna terménye nincs s külfországból kell azt beszerezniök, a gabna drágasága a gyártulajdonosokat mélyen sújtotta. Emelte ugyan a földbirtokosok érdekét, de ezen érdek arányban nem állott azon ponton, hol az országos közös érdek megkívánta.

Ezt a szemfűlankó Bismarck herceg csak hamar észrevette s szokott finom fogásával a hozott törvényt azzal akarta megkerülni, hogy bizonyos engedmények mellett Osztrák-Magyarországgal hajlandó lett volna új egyezményekre.

Az osztrák Reichsrath s különösen a gyártulajdonosok Bismarck ezen engedményeit nem hajlandó elfogadni, ami annyit tesz, hogy eddig is csekély mérvben malmunkra folydogáló vizét is egészben a maguk malmára akarják csapolni, hogy azután ők megszorított nyers terményeink olcsósága által zsebjeiket annál jobban tömhessék.

Ezt ugyan érdekük úgy kívánta, s ezzel talán más nemzet is úgy tett volna. De azt már más nemzet seha sem tenné, hogy ily érdekért elhűségének ellent mondjon, csak azért, hogy önző lelkének eleget tegyen s elveszítse azon nyomban, mi a nemzet önállóságát jellemzi — legyen az bármely pártbeli elv, csak meggyőződése vezérelje. És ezt a német szabadelvű párt megtette, s ezzel oly ügyet bukztatott meg, mely ellen eddig erőlyesen küzdött.

Csak önző a német!

De hát kárhözvethatjuk-e ez által az egész német nemzetet? A bécsi németeket nem egészen, mert egy bécsi távaürgönyben már is olvassuk, hogy különösen bécsi három kerületbeli választók egész mozgalmat indítottak képviselőjük eljárása ellen. Hogy azonban Cseh-Morvaország s több rész országok követői fognak-e ily megtiszteltetésben részesülni, azt alig hiszszük s így a Taaffe kormány meglehetősen megvetette lábát.

Ellenben a francia kormány alatt örökösben inog a föld. Alig hogy új kormány alakított, már is élénk megtámadásoknak van kitéve, s úgy látszik, hogy Gambetta kezei működnek ellene. Hja ez már elvállhatatlan eszméje az alkotmányosságának, s valóban nem is jó volna, ha a legrszabadabb elvű alkotmány alapja a Roberpiere és Marat azon tendenciájával, hogy az ellenvéleménynek a Gillot a legjobb elhallgató eszköze, hozatna összeköttetésbe.

Csak Angolországban áll még a kormány, mint a Sion hegye, mindamellett, hogy az afghanisztáni események bizony nem a legjobban állanak az angol kormány részéről. Mert úgy látszik, hogy a hadsereg száma ott is csak a papíron áll, mint III. Napoleon bukásával Franciaországban, mult abból lehet következtetni, hogy egyik tábornokuk vezénylete alatt 1400 ember áll s ehhez kap még 700 ember segítséget két ágyuval. Már ily haderő egy tábornok vezérlete alatt ott, hol 70 ezer főnyi ellenséget emlegetnek bizony oly csekélység, a melylyel nem fejelemzett, csak fejelemzetlen s fejevertelen vad csoportot lehet megtámadni. Pedig a tudósítások úgy állítják, hogy fejelemzett s jól fejevertett katonák az afghanok, és minden civilizálatlan butaságuk mellett is értik a hadászatot.

Meglehet, hogy muszka katonák vezeték, mert hát Muszkaországban jut ilyen elég, akik egyrészt fegyverrel kezükben, másrészt nyelvükkel vezeték a világot, s mind kettőhöz meglehetősen értenek.

Most Suvaloff fujja a követ Berlinben, azt mondják, hogy a socialisták és nihilisták elleni nemzetközi intézkedés miatt.

Ez magában is elég ugyan, hogy Muszkaország ily kiváló embert küldjön, ezen nagy mozgalomnak indult pártok megdöntésére. De meglehet, hogy egy más s különösen az anya cárné aggasztó állapota is előidézte a Suvalog küldetését, mert a bekövetkezhető halál következményeket hozhat a cárra is, mivel már igen sok balsors érte s az által mélyen meg-

van rendülve, hihető, hogy ennyi zavar reá azt a hatást hozza, hogy végre is a koronaörökös férfias fellépésének enged, s az alkotmány reformokat életbe lépteti, amit december 23-ról Berlinből sürgönyöztek is.

Csak e török alkotmány és felvilágosodás, mely a mahomedanizmus fanatikus elvakultság alatt sínlődik, ráklábván jár.

Egy ulema (török pap) az ágostai hitvallás pontozatait fordította török nyelvre, és azért halálra ítéltetett. Ez ítélet ellen az angol nagykövet protestációja mily eredményt hoz, még nem tudni. Egyébiránt jelenleg az angol és török kormány közt feszült viszony áll fenn. Ezt a mult december 28-iki sürgöny is megvilágítja, midőn az angol nagykövet a török külügyérj értesíti, hogy ő ugyan tudja, hogy a muzulman köznépet ki igazítja Anglia ellen, s ovekodást ajánl — különben az igazatosság elfojtására Anglia rögtön erőlyes intézkedést teend. Itt az a különös, hogy többé nem az angol és muszka, hanem a francia és angol antagonizmus uralkodik.

Igy a törökkel nem tudja a világ, hogy hányódán van. Sokféle fanatikus tettei voltak eddig is, leginkább tudják játszani a színek egyvelítését. Most is Muktar pasa csapatjának munitiót és élelmi szereket küldtek s az albánok megtámadták a kíséretet, lefegyverezték s az egész szállítmányt az albán táborba vitték.

Nekünk csak az tetszik különösnek, hogy ezen irgalmat nem ismerő vért szomjazó albánok által a lefegyverzett kíséretnek még egy hajszála sem lett megmozdítva. *Dongó.*

Közigazdaság.

(Folytatás.)

A phylloxera rövid története.

A phylloxera a szőlőnek sajátos élősdije, mely kizárólagosan csak a szőlő gyökerén él, más növény gyökerére át nem megyen.

Eredeti hazája Amerika, honnan az ugynevezett Izabella, nagylevelű, kéksziön szőlővel hozott Európa, különösen Franciaországba.

Több mint egy évtizede annak, hogy Avignon környékén a szőlőbirtokosok ijedezve tapasztalták, hogy tábláikban sárga foltok keletkeznek, köralakban folyton terjeszkednek, mindaddig, amíg az egész szőlő-ellepek.

Könnyen érthető, hogy a francia borászat világ-raszoló fontosságánál fogva, általános lett a rémület és az érdeklődés.

Találgatták sokan, míg végre Planchon tanár rájött, hogy a baj egy apró, tojássárga gyökéretűtől ered, mely roppant tömegekben lepi el a szőlő gyökereit.

Természetes, hogy Franciaország után hol a bortermelés 80 millió hektoliterről 40 millió hektoliterre szállt le, a gond megszállotta Európa ószei borvidékeit s mindenütt rendszabályokról kezdtek gondoskodni. Ámde mindezek már későn történtek!

Franciaország liába irt ki főmillsora rugó díjait egy biztosan irtó szerre, vagy eljárásra. Nem akadt. S csakhamar jelező vergődött a földszíne, ez:

Megkeil élünk a phylloxera mellett is.

Kiki úgy védekezik, a mint tud.

A kereskedés és egyáltalában a forgalom beszünetése, hogy a baj elterjedése legalább lassítsassék.

Miathogy kitűnt, hogy az amerikai, szőlőbirtokosok a phylloxera belepi, nem, vagy kevésbé szenvednek, ezekkel törtétek kísérletek; de minthogy a szőlők termésé távolról sem közelítette meg az európai nemes fajok minőségét, tehát azt, ami a fajok borát oly becsessé teszi, kísérletek törtétek az amerikai gyökerekre való oltással.

Miképpen okozza a phylloxera a bajt?

A phylloxera legnagyobb, szaporító alakja, úgy, amint a gyökereken tartózkodik, alig körülméletényi hosszúsága, majdnem tojásalakú, tojássárga színű kis állat, hat lábba, két bajusszal, szipóka csőrrel, melyben szúrószerűt rejtenek, melyek oly finomak, hogy egy finom emberi hajszál vastagságának alig hatvadrészét teszik.

E finom sertéket beszúrja a gyökér finom csövecskéibe, amelyekkel a gyökér a nedveket felszívja s így a nedvek immár nem a tökébe, hanem a phylloxera szipókaáján át az állat gyomrába ömlenek, szentelül a gyökér megdagad és képtelenné válik a tápláló nedvek felszívására. Így a töke természetesen sorvadozni kezd.

A sorvadás jelei a legépebb tökén a harmadik, legtöbbszőr már a második évben is külsőleg láthatókká lesznek: a vesszők gyöngék, a levelek kicsi-

nyek s mar nyár derekán, sőt még ennél is korábban a külső szélről sárgulni kezdenek.

Ha tökéik ilyen nemű sárgulása bekövetkezik s az adott táblában egy pont körül körben terjed, tehát kerek foltot képez, bizonyosan a phylloxerától ered.

Az első megszállott tökéen százezerekre szaporodik fel az állat, megéli a tökét s erőlyre kifogy a táplálékja. A laza föld likacsi nyílt utat képeznek a párányi állat számára s így ez egész könnyelemmel át-vándorol a föld alatt, szomszéd tökéről szomszéd tökére.

És a midőn az utolsó nemzedék, amint ezt a rózsalevéltevéről elmondtuk, a phylloxeráról képbén s ki mutatott, a felszínre vergődik, szárnyra kél: sőt-hordja a bajt, mert ez a reptető alak lerakja a petét itt is, ott is a szőlőtő földfeletti részére is, leginkább a sima vesszőre s így mindenütt új központokat létesít a végzetes új körfoltok megalkotására.

A phylloxera keresése és felismerése.

A phylloxera-bajjal, mint mindeu bajjal az a fő, hogy: minél korábban vesszük észre, annál könnyebb és biztosabb a segítség is.

Mert, mint minden baj, úgy ez is kezdetben csekély.

E szerint mindenki, akinek oly safoleje van, amelybe bárhonnán s bárkitől, a hatvanas évek derekától fogva maig, a hatvanas évek derekától fogva maig akár sima vesszőt, akár gyökereset elültetett, gyanakvó szemmel nézze telepét.

Minden, a reudes idő előtt sárguló töke irgalom kegyelem nélkül úgy ásanód ki, hogy gyökere mentől teljesebben kerüljön napfényre.

Egy futó pillantás is elég arra, hogy meggyőződünk, vajjon a hajszálgyökerek épek-e, vagy nem?

Hogy, hogy ha épek, akkor szép barnák, egyenesen cérnavastagságuk, a aphyloxerások, akkor gyuktoliszár vastagságra dagadtak világos zöldesbélerek, olyanok, mint a pincében iduló zöldség hajzással.

Ezeken nagyító üvegen át szorgosan nézzük, vajjon nem látszik e rajtok tojássárga, vagy rozsdaszínű apró egyes, vagy féazkes pettyegés? Nézzük a phylloxera a földfeletthez közel fekvő gyökereken, tehát magasabban tartózkodók; téliro a legmélyebbekre száll alá.

Hogyha nincsen nagyítónk, nem képzelhető magyar földön oly bortermeiő vidék, melynek orvosa gyógyszerésze nincsen s nem képzelhető orvos, vagy gyógyszerész, aki valami szerény nagyítóval ne bírjon. Tessék a gyökeret olyanhoz vinni s nincs eset rá, hogy a közjó érdekében fekvő csekély szolgálatot megtagadják.

Mit kell tennünk mihelyt a phylloxerát észrevettük?

Ez a dolguk jelen állásánál fogva igen egyszerű: mindaddig, amíg a kormány az intézkedést magának tartja fenn, rögtön jelentést kell tenni közvetlenül a m. k. földmívelési miniszteriumhoz Budapesten.

Mit kell tennünk, hogy a phylloxerát meg ne kapjuk?

A szőlőt jókarban tartjuk; gyöngé, betegeskedő tökét ne tőrjünk beane és sem kereskedőtől sem apánk-tól, sem testvérünk-től, ne fogadjunk el sem sima vesszőt, sem gyökereset, sem szőlőnek szántt venyigőt, vagy tökét, sem szőlőmővelésre már használt szerszámot, szóval semmit.

Mert a gyökeres vesszőn megkaphatjuk a gyökéren szaporító alakot, a sima vesszőn pedig azt a petét, a melyet a reptető alak rakott oda.

Ne bizzuk el magunkat, hogy hát hiszen mindent jól megoztunk! Mert egyetlen egy hiba kell csak s a baj a nyakunkon teruan.

(Folyt. köv.)

Helyi és vegyes hírek.

— *Uj megyei képviselő.* Az első tizedben Bányai József, a második tizedben Kálmán István lett megyei képviselővé megválasztva. Eljének!

— *Hajtó vadászat* volt dec. 22-én Usztatónál az eredmény azonban nem igen keesegtető volt a vadászokra. Jan. 6-án a Pallavicini uradalomban lesz nagy körvadászat.

— *Csongrádon*, mint nekünk onnan írják, a községi képviselő választás dec. 22-én ejtetett meg. Átalában a nagy község hívei választattak be képviselővé. A közigazgatás terén jartas intelligens emberek közül csak Ujnélyi Nándor ügyvéd választottat ba. Ezen választás ellen a választásnál fölmerült apró hibák okán (mik ezek? Szörk.) óvás emeltetett, s e miatt Csejtei szolgabíró ura tisztújítást elhalasztotta. Mi most a valóban oly sok huzavonán keresztül ment csongrádiakat lázas izgalomban tartja. Azt ugyan nem helyesejűk, hogy a csongrádiak a közigazgatás terén jó tanácsadásra képes intelligens embereket usupa partoskodásból kihagytták a képviselő testületből; de azt sem helyesejűk, hogy szintén partoskodásból egészen a ször szábasogatásig keresett okokkal hátráltassék a nép által most már joggal sürgetett tisztújítás, mit különben is jogosan elhalasztani nem lehetett volna; mert a törvény világosan megmondja, hogy a szolgabíró a kép-

viselő választás befejezte után tekintet nélkül az igazoló választmány folyamatban levő eljárására az új képviselő testületet össze hívja, azt alakulniak kijelenti s a tisztújítás napját kitűzi s magától értetődik, hogy a tisztújítást meg is tartja. — Mivel azonban az okokat nem ismerjük sem jót sem rosszat nem mondhatunk a szolgabíró eljárására.

— A szentesi kaszinói testület f. hó 11-én délután 4 órakor fogja tisztújító közgyűlését megtartani.

— A 48-as népkörben ma vasárnap este 5 órakor Sima Ferenc Boszua társadalmi viszonyairól felolvasást fog tartani.

— **Bábi hírek.** Az ifjuság január 10-iki báljára nagyban folynak az előkészületek, úgy intelligens közönség, mint a nagyüzemi rendezőség körében. A helybeli értelmiségből, valamint a vidékről is sokan fognak részt venni a mulatságban, melynek alkalmából a rendezők kiváló előkészítéssel, sőt (elárulhatjuk előre) kedves meglepetésekben fogják részesíteni a megjelent hölgyeket. Ugy értesültünk, hogy a négyzetek számos előkelő tagja lesz jelen ez előkészítéssel, mintegy viszonzásul ama élénk, s a jövőben bizonyára rövekvő részvételért, melyet a fiatalok a négyzet estélyei iránt tanúsít. — A gazdálkodó ifjak báli szintén látogatottak. Igerkeznek, mert a bizottság elkövet mindent, hogy a gazdálkodók családait minél nagyobb számban egyesítse ez alkalomra. Nagyon korszerűnek és nemesnek találjuk a gazdálkodó ifjak azon eszméjét, hogy az általuk rendezendő bál jövedelmét a helybeli szegények segélyezésére szánják.

— A fiatalok által f. hó 10-én rendezendő táncvígalmra a meghívók már szétküldtével, azok, kik tévedésből, vagy véletlenségből nem kaptak volna s arra igényt tartanak, tisztelettel felkérnek, mikép a rendezőség végrehajtó bizottságának irodájához (Aradi Kalmán III. t. 28. számú házában) fordulni sziveskedjenek. A rendezőség.

— A 48-as népkör f. hó 6-án 60 kr belépti díj mellett Rambovzki József termében saját könyvtára javára bált rendez, melyre e helyen is meghívja a t. közönséget a rendezőség.

— **Hegyen völgyön lakodalom.** Új év első napjának estéjén városunkban 14 helyen volt ugynevezett szolgáló bál. — Ezen 14 bálban mint tudósítónk állítja körülbelül 800 kocsis és béres és mintegy 600 szolgáló leány mulatott.

— **Értesítések.** Szánthó János értesíti a t. c. közönséget, hogy Jurenák ur város alatti tul a kurcai földje dinnye alá kiadandó lesz, akik vállalni akarnak, jelentkezzenek nála még e hó folytán, ugyancsak Szánthó János vesz nagymennyiségű új szalonnát. — Balogh Szabó Lejosnak derekegyházi oldalon Török Mátyás-féle tanya földje örök áron eladó vétel iránt értekezhetni lehet Sima Ferenc tanácsnokkal. — Akik Bótsára nyári legeltetésre jöszágot akarnak hajtani, jelentsek magokat, Balog Istvánál a III. t. 93. sz. a. Az ökörnök párja 8 frt. A harmosnak is 8 frt. A rugott bornyúnak párja 6 frt. A lónak párja 10 frt. A rugott csikónak párja 8 frt. — Lévai József cipész mesternek I. t. 485. sz. háza örökáron eladó. — Özv. Kristó Nagy Pálnének Gerec-féle háza Kurcaparton eladó, vagy haszonbérbe kiadó, értekezni lehet a tulajdonossal. — Cukor Adolfinének derekegyházi tanyáján kukorica földje van pénzért kiadó. — Horváth Sándornak tábiában, Jancseknek féle földjén 50 hold földje felszántva kukorica alá pénzért kiadó. — Szegi Julianna derekegyház oldali 14 hold földje épülettel együtt eladó. — Bartha István II. t. 609. sz. a. lakosnak felső réten 3 hold földje haszonbérbe kiadó. — Riszdorfer László házában két szoba, és hozzá való külön udvarral ellátott lakás szent György naptól fogva haszonbérbe kiadó. — Lénárt Jánosnak házában saját termőző jó minőségű bora van akósságra jutányos áron eladó. — Vecseri Mihály háza és dónái egy fertály tanya földje épülettel együtt eladó. — Schédel Oszkár kertésznek 20 méter m. burgonya répája van eladó. — Egy alsópárti gazda ember ki 1876. június hóban a piacon egy kocsi búzát eladott, melyből 2 vékát Nyikos József vett meg tőle azon szavakkal, hogy Balog Lajos nő házához adja be; nevezett gazda felkérte, hogy Nyikos József I. t. 481. sz. a. háznál jelentkezék illő jutalmat kap. — Nagy Mihály örökösök házuk eladó. értekezhetni Orosz György III. t. 454. sz. a. házában. — Szépe János Feiler féle háza eladó, vagy több évekre haszonbérbe kiadó. — Vári Mihály II. t. 194. sz. háza, és felső réti 8 részlet földje eladó. — Remes János háza eladó, vagy ha-

szonbérbe kiadó. — Özv. Pap Imréné I. t. 91. sz. a. háza eladó.

— **Üzleti értesítés.** Budapeston a buza méter m. az elmúlt hét végével 15 frt. 2-7 kr-ig kelt, takarmány árpa 7 frt. 50-80 kr-ig, középszerű árpa 8 frt. 15 kr-től 65 kr-ig, finom árpa 8 frt. 85 kr-től egészen 10 frt. 75 kr-ig; kukorica 7 frt. 70 kr., ropce 11 frt. 60 kr-től 12 frt-ig, szalonna bálnási 45 frt. 50 kr, első minőségű oldalas szalonna m. m. 48-49 frt; gyapju minőség szerint 60 frt-től 95 frt-ig kelt.

CSARNOK.

A fővárosból.*)

„Hideg világ!” kiáltja a borzas költő, midőn tizenkettedik kötet költeményeinek díszpéldányát a tizkrajcáros antiquarius kirakatában látja. Hideg világ! ismétli újra, és szögge akasztja leejtett lantját, kioltja kebléből az isteni lángot. „Hideg világ!” kiáltjuk most mi is a költővel — és felszítjuk kandallónkban az isteni lángot; mert most az is isteni láng, mihelyt egy kis meleget ad ebben a huz fokos hidegben.

Persze Dúl János uram erre azt mondja, hogy: olyan nincs! Könnyű Dúl János uramnak ott az öreg banya kemence padkáján, a kivarrott subában elnyújtva melegedni, mikor az „Erzsók asszony” most süti a karácsonyi mákos patkókat neki. De itt, itt a fővárosban, a nyomor e cifra Babylonjában, annak az istenadta munkásnak, szegény kézművesnek, kis iparosnak a kinek szűk, nyirkos pince-szobájában nem hogy kőszénre, hasáb fára, de még egy kis petroleum-lángra, egy kis trafikra sem jut, melynél didergő körmeit megmelengethetné! Ily terribel viszonyok közt valódi mentő-gondolat volt fővárosunk nemes kezdeményezése chauffirok vagyis az egész közönségnek nyitott melegedő-termek felállítására. Az érdem, mint általában minden magas, humanistikus intézmény létrehozása körül, a franciákat a par excellence Páris illeti, de rögtön követte Bécs és ennek uszályhordozója, provinciája: Budapest. Ez egyszer helyesen, mert a szükség kényszerűsége forgott fönn. Csak hogy a mily praktikus volt a cél, oly inpraktikus lett kivitelében. A munkásosztály, kézművesosztály rászorult része sem élvezheti a „melegedő-termek” jótékonyait, ettől elvonja őt a munka, melynek egész napon igájában van, s mikor már igénybe akarná venni, akkor kicsukják éppen az orruk előtt a hidegre, mert a melegedő-termek csak esti öt óráig vannak nyitva. Következésképpen aztán ennek az, hogy a chauffirokban egész napon át csak csavargók, csirkefogók lebzselnek a melegen (noha — ne feledjük! — azok is emberek!), s azok, a kiknek tulajdonképpen szánva volt, most is csak kint rekednek a fagyban. Párisban sokkal észszerűbben jártak el ebben, s így kellett volna nálunk is. Ott a melegedő szobák éjjelre is nyitva vannak, s így nemcsak asylymok azok azok a hajléktalanok számára, hanem valódi áldás is éppen az arra szorult szegény osztálynak. S hogy még a jónevelésű Saska Károlynak is eleget tegyünk, nem habozunk elárulni, hogy Párisban egy éjjelre, mint nappalra külön osztálya van a melegedő szobákban a férfiaknak és nőknek. Honny soit, qui mal y pense! Nálunk ez sincsen ugy.

Hanem hát nemcsak annyit tesznek itt a szegény osztályért. A népkonyhák újra fel lettek állítva. A „divine Mary” a divat királynéja és egy csomó -esse (comtesse, baronesse) hódol a divatnak, és ott méri a három krajcáros hus levest, bájos mosolyal meg is fűszerezi. Hogy ennek aztán szintén van következménye: képzelted kedves olvasóm! A mennyiben annyi Kri-

*) Lapunk múlt számára érkezett még, de tér szűke miatt kiszorult.

osi, Szefti, Gyuszi töri oda magát a jeunesse d'orée ből, a három krajcáros huslevesre (de nem a huslevesért!), hogy a kiket a szükség hajtana rá, majdnem mind kiszorulnak! . . . Hangversenyt, public soireét mind „jótékony célra” adnak. Hanem erre a világot nem a szegények és árvák nyomorának tudata hajtja ám. Pourquoi? A divat! Itt a karácsony, itt az újév! mikor a plebsnek egy kis mulatságot kell szerezni, évi keserűségeibe egy napra való cukrot dobni, hogy ne morogjon, hogy elfeledje verejtékeit, hogy betakarja sebeit és buta örömmel térdre hulljon az orgiák duskálkodó fejedelmei előtt: Legyetek megáldva! Dieu soit béni!

Hanem ez az öreg földet nem zavarja álmában. Eppour si muove! Forog, forog egykedvűen tovább.

Az élet, a vidámság zaja, melynek a szőlőlevelekkel koszoruzott Bacchus tánca a hegyeken — utolsó viszhangja volt, újra feltámad, szinte újjá születik. Jönnek a dáridók, bál, tánc, hujjáhó, hegyen-völgyön lakodalom; és „soh' se halunk meg!” Harsog a waltzer szédületes melódija, andalog az édes mazur zenéje, fej a vállra hajlik, kéz kezét fog, suttog a mézes szó . . . Fülriad a nagy dob, sikolt a sip, a klarinét; sir, cincog a hegedű . . . suhog a selyem uszály . . . röptül a fecske farku frakk . . . Éa lassan, szomorúan közé sóhajt a köznyomor, feltartja rimánkodó sárga karjait a zörgő csontu inség, kenyérhajért esenkedik a rongyos, és tüntetve rázza görbe mankóját a koldus! . . . Ki hallaná ezt meg? Ki látná ezt majd meg? Ki gondolna erre? Senki, senki! Három a tánc! Huzd rá cigány! Pezsgőt ide! Sob' se halunk meg!

Hanem az öreg földét ez sem zavarja meg álmában. Forog, forog egykedvűen tovább. „Hadd forogjon keserű levében!”

El, el e szomorú képtől! A világkomédia e nézőterdtől! A bacchanáliák és nyomorjajongás ez iszonyu quodlibetjétől! Csak vissza, vissza kedves, csendes békés otthonomba; távol mindentől, ez édes számítzte. tésebe vágyom én! Az én kis Madagaskáromba, szülőföldemre; a honnan a jó Tisza bizonyosan nem akar, majd megint visszaereszteni. A hol az egész világi zajt csak a barátságos poharak csengése, meg a hamvas cica dörömbölése a kályhatetön — képviseli.

Mily szívcsen mentem volna eddig is! Csak hivtak volna! Nem hívott senki. Pedig malattak azóta ott is. Éa rem hiányoztam nekik. Nem jutottam senkinek eszébe.

Pedig mulatni fognak ezután is, mulatni fognak ott a mi kis Madagaskár szigetünkön is, mikor otthon lesznek. Akkor majd eszükbe jutok, hogy: jó lesz biz az, hívjuk meg ezt a nyers demokratát; ez egyszer ne nézzük azt, hogy író; legalább egy táncossal több lesz! Hanem akkor aztán már hiába hívunk, drága szépeim; ellenálló a legédesebb szavoknak is! — Ellen én! (Hiszen csak tudnék egy halandót, aki az ilyen angyaloknak ellent tud állani! . . .)

Cediktornyai L.

Felelős szerkesztő: **Sima Ferenc.**

Meghívó.

Alólírott január hó 11-én,

a helybeli második zenekar közreműködése mellett a **OSZMADIA IPARTÁRSULAT** nagytermében

polgári táncvígalmat

rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja

Bárdos Flóri.

Belépti díj személyenként 60 kr. — Kezdeté 7 órakor.

H I R D E T É S E K.

Hirdetés.

A bökény-mindszenti tiszaszabályozási társulatnak a társulat védgátjain Kovács István esősz járásában 70-80 öl tűzirtója a f. évi január hó 5-én közárverésen elfogadtni, mire a venni szándékozók tisztelettel meghívotnak, az árverés a nevezett napon reggeli 9 órakor a esőszháznál veszi kezdetét.

Szentes, 1879. december 31-én.

Az igazgatóság.

Hirdetés.

Szathmári Pál I. t. 625. számú házában egy bolt és utcai lakás kiadó.

Pályázati hirdetmény.

Csongrád megyében kebeleztet Mindszent községben üresedésben jött, s az adó nyilvántartás s egyéb ügyek kezelése teljesítése mellett 600 frt készpénz évi javadalmazással kapcsolatban álló aljegyzői állomásnak választás utján betöltése határidejéül az 1880-ik évi január hó 10-ik napja tüzevén ki; pályázni kívánók felhivatnak szakképzetségüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaiknak a választást megelőzőleg ezen szolgabírói hivatalhoz leendő benyújtására.

Kelt Szegvár, 1879. december 8-án.

Vidovich Antal m. k.,
Csongrádm. tisztántali j. főszolgabíró.

Hirdetés.

Pábi Sándorné I. tized 230. számú házában a Füchsl ház meget egy utcai lakás kiadó két szoba, konyha, kamara, padlás. Bővebb tudósítással szolgál a tulajdonos.

MEGHÍVÓ.

A szentesi **S Z A B Ó** ifjuság f. 1880. évi jan. 17-én, a kisdövénydóla javára **Rambóvzki József** nagytermében az első zenekar közreműködése mellett

táncestélyt

rendez, melyre

a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az ifjuság.

Kezdeté 7 órakor.